

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA ZGODOVINA V LETU 2021

Poročilo DPK SM za zgodovino

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2021	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2021	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2021	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	18
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	19
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	22
5.1	Zunanje ocenjevanje	22
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	22
6	Povzetek	23
6.1	Ocena uspeha kandidatov	23
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	23
6.3	Druge ugotovitve	24

Avtorja:

Marija Vodušek, glavna ocenjevalka za zgodovino

Špela Frantar, predsednica DPK SM za zgodovino

Poročilo je potrdila DPK SM za zgodovino na svoji 22. redni seji 22. 9. 2021.

Ljubljana, september 2021

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

- a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

- b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno matura (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

- c) **kandidate PM** (kandidati poklicne mature s posameznim izpitom pri splošni maturi) predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit SM.

Okrajšava: kandidati PM.

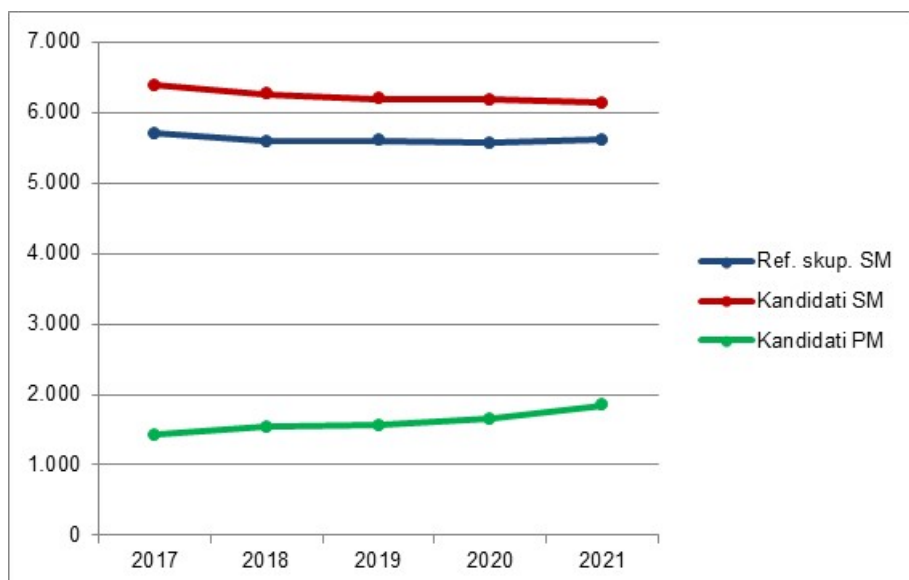
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2017 do 2021. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2017	5.699	6.379	1.429
2018	5.589	6.255	1.544
2019	5.600	6.185	1.560
2020	5.560	6.173	1.657
2021	5.615	6.134	1.846

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

Vir: Državni izpitni center 2021

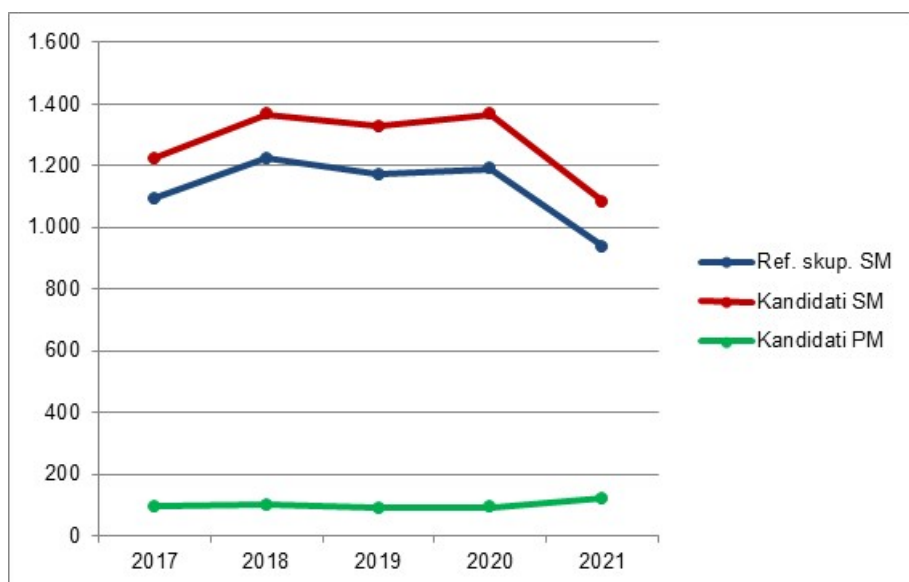
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali zgodovino v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2017 do 2021. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2017	1.095	1.224	96
2018	1.223	1.366	102
2019	1.171	1.327	92
2020	1.190	1.367	93
2021	938	1.083	121

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

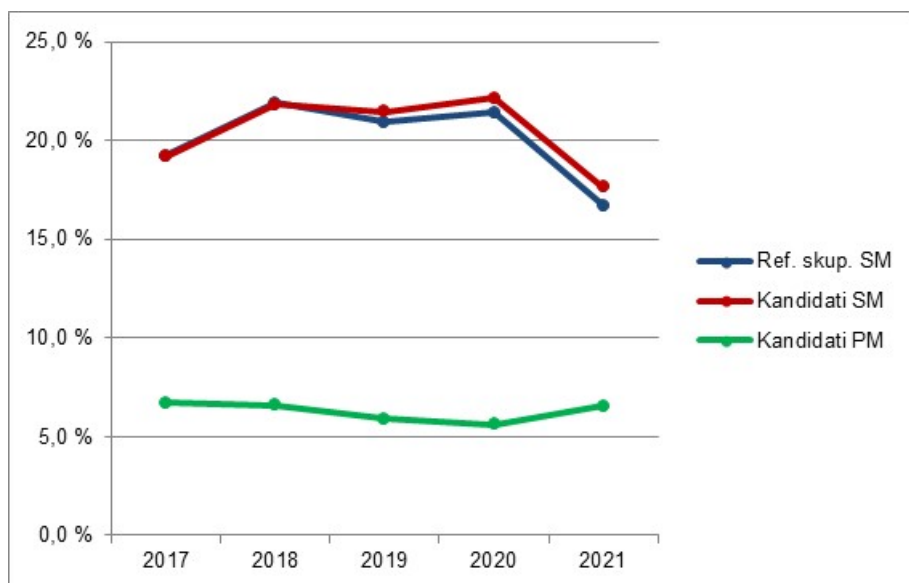
Vir: Državni izpitni center 2021

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali zgodovino (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2017 do 2021 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženi kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2017	19,2 %	19,2 %	6,7 %
2018	21,9 %	21,8 %	6,6 %
2019	20,9 %	21,5 %	5,9 %
2020	21,4 %	22,1 %	5,6 %
2021	16,7 %	17,7 %	6,6 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

Vir: Državni izpitni center 2021

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2021

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2021. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2021

	Število	Delež
Splošna gimnazija	711	59,1 %
Klasična gimnazija	75	6,2 %
Gimnazija	786	65,3 %
Tehniška gimnazija	73	6,1 %
Ekonomska gimnazija	29	2,4 %
Umetniška gimnazija	50	4,2 %
Strokovna gimnazija	152	12,6 %
Ref. skup. SM	938	77,9 %
Ostali SM	145	12,0 %
Kandidati SM	1.083	90,0 %
Kandidati PM	121	10,0 %

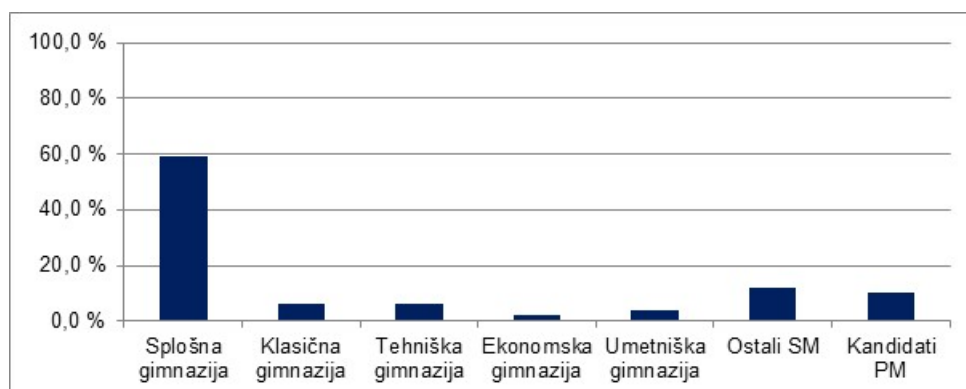
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2021

Vir: Državni izpitni center 2021

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2021

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2021 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

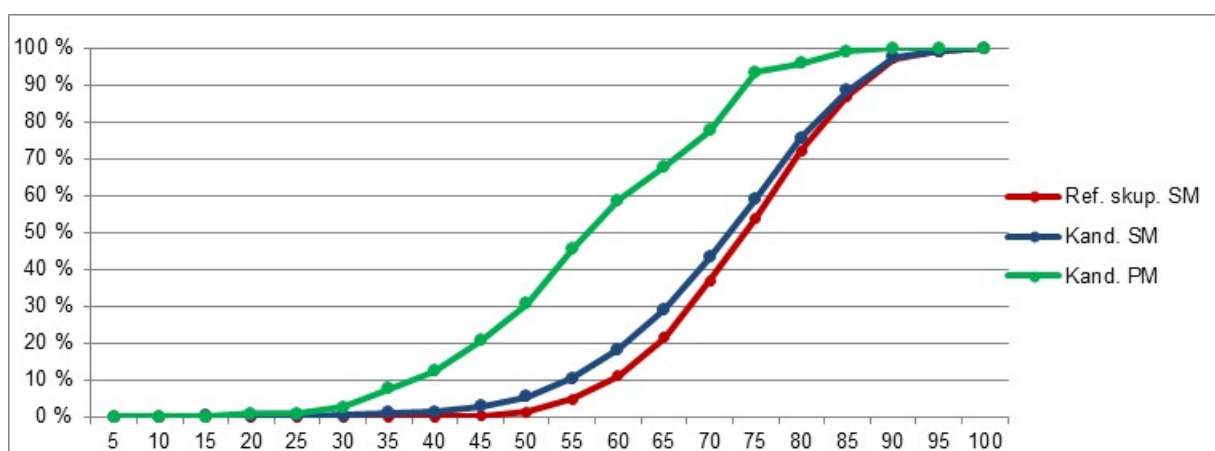
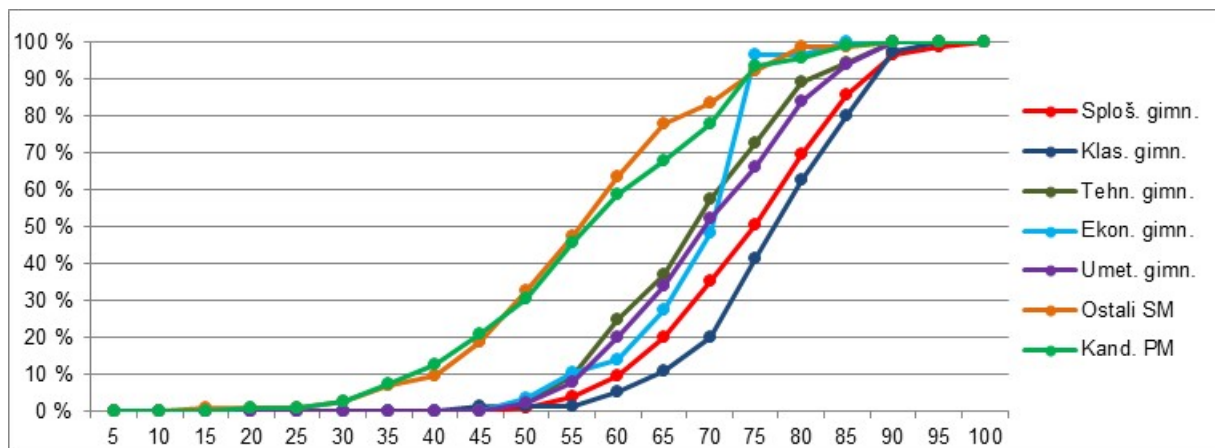
Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26-30	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	2
31-35	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6	6
36-40	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	6
41-45	1	1	2	0	0	0	0	2	15	13	10
46-50	5	0	5	2	1	1	4	9	29	20	12
51-55	22	0	22	5	2	3	10	32	54	22	18
56-60	40	3	43	11	1	6	18	61	84	23	16
61-65	73	4	77	9	4	7	20	97	118	21	11
66-70	109	7	116	15	6	9	30	146	154	8	12
71-75	110	16	126	11	14	7	32	158	171	13	19
76-80	134	16	150	12	0	9	21	171	180	9	3
81-85	116	13	129	4	1	5	10	139	139	0	4
86-90	76	13	89	4	0	3	7	96	98	2	1
91-95	16	2	18	0	0	0	0	18	18	0	0
96-100	9	0	9	0	0	0	0	9	9	0	0
SKUPAJ	711	75	786	73	29	50	152	938	1.083	145	121

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %
20	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %
25	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %
30	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	2 %
35	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	7 %	7 %
40	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	10 %	12 %
45	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	19 %	21 %
50	1 %	1 %	1 %	3 %	3 %	2 %	3 %	1 %	5 %	32 %	31 %
55	4 %	1 %	4 %	10 %	10 %	8 %	9 %	5 %	10 %	48 %	45 %
60	10 %	5 %	9 %	25 %	14 %	20 %	21 %	11 %	18 %	63 %	59 %
65	20 %	11 %	19 %	37 %	28 %	34 %	34 %	21 %	29 %	78 %	68 %
70	35 %	20 %	34 %	58 %	48 %	52 %	54 %	37 %	43 %	83 %	78 %
75	51 %	41 %	50 %	73 %	97 %	66 %	75 %	54 %	59 %	92 %	93 %
80	69 %	63 %	69 %	89 %	97 %	84 %	89 %	72 %	76 %	99 %	96 %
85	86 %	80 %	85 %	95 %	100 %	94 %	95 %	87 %	88 %	99 %	99 %
90	96 %	97 %	97 %	100 %	100 %	100 %	100 %	97 %	98 %	100 %	100 %
95	99 %	100 %	99 %	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %	99 %	100 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center 2021

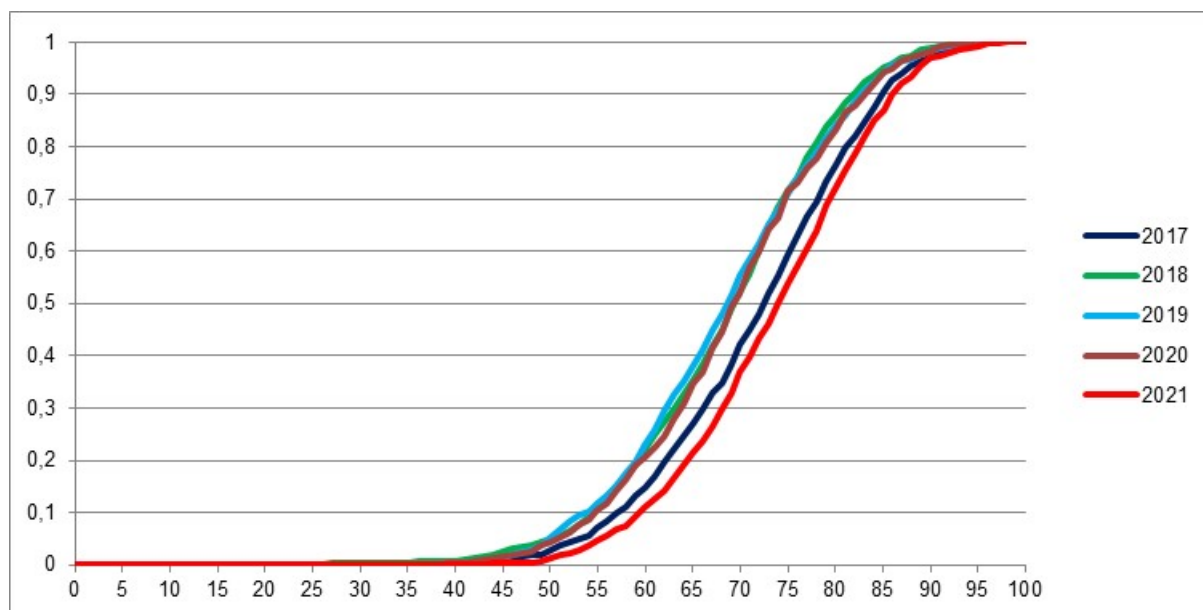
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2017 do 2021, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2017	50	62	74	86
2018	49	60	72	85
2019	49	60	72	85
2020	48	59	71	84
2021	49	61	73	85

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center 2021

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2021 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

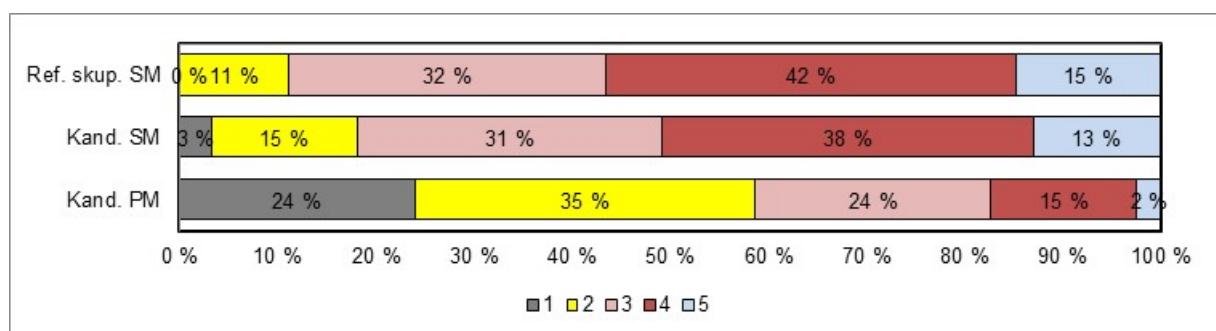
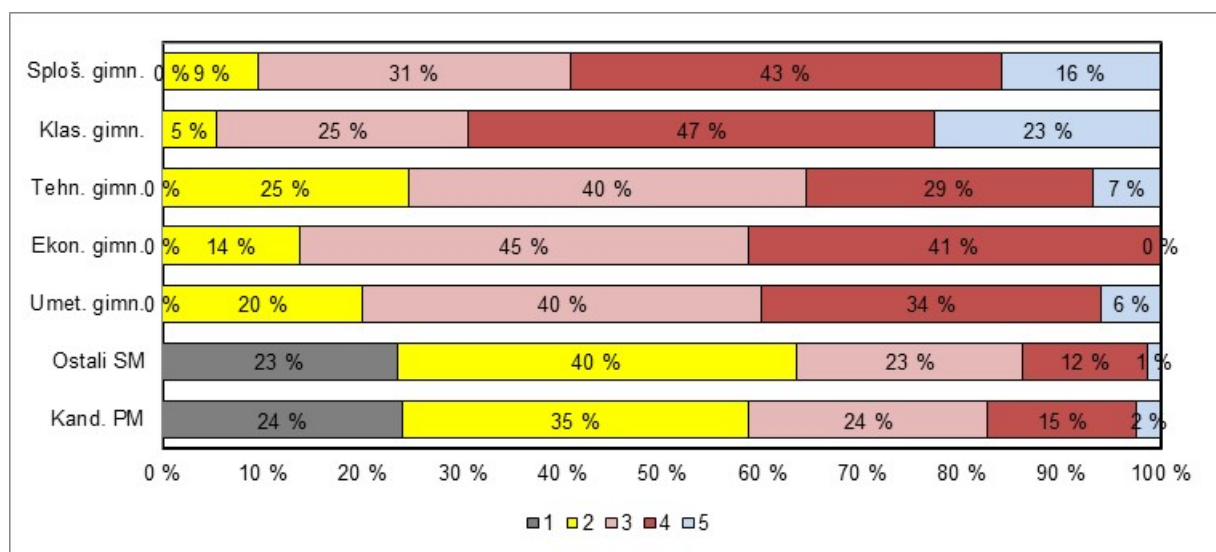
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	1	0	1	0	0	0	0	1	35	34	29
2	67	4	71	18	4	10	32	103	161	58	42
3	222	19	241	29	13	20	62	303	336	33	29
4	307	35	342	21	12	17	50	392	410	18	18
5	114	17	131	5	0	3	8	139	141	2	3
Uspešni	710	75	785	73	29	50	152	937	1.048	111	92
Skupaj	711	75	786	73	29	50	152	938	1.083	145	121

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	23 %	24 %
2	9 %	5 %	9 %	25 %	14 %	20 %	21 %	11 %	15 %	40 %	35 %
3	31 %	25 %	31 %	40 %	45 %	40 %	41 %	32 %	31 %	23 %	24 %
4	43 %	47 %	44 %	29 %	41 %	34 %	33 %	42 %	38 %	12 %	15 %
5	16 %	23 %	17 %	7 %	0 %	6 %	5 %	15 %	13 %	1 %	2 %
Uspešni	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	97 %	77 %	76 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center 2021

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2021

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2021.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2021

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	711	75	786	73	29	50	152	938	1.083	145	121
Povprečni splošni uspeh pri SM*	20,34	21,14	20,42	18,61	17,68	19,63	18,77	20,16	19,91	15,62	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,92	3,92	3,92	3,59	3,62	3,72	3,64	3,87	3,81	2,86	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,81	3,83	3,81	3,66	3,59	3,98	3,75	3,80	3,74	2,89	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,66	3,87	3,68	3,18	3,28	3,26	3,22	3,60	3,43	2,28	2,37
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,65	3,85	3,67	3,16	3,28	3,26	3,22	3,60	3,42	2,26	2,37
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	74,56	76,80	74,78	68,69	68,29	70,03	69,05	73,85	71,49	56,22	57,71
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	75	78	76	69	71	69,5	70	74,5	73	56	58
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	10,09	9,10	10,02	9,98	7,50	9,83	9,48	10,15	12,17	13,11	14,02
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	4,07	3,93	4,06	3,55	3,28	3,66	3,53	3,98	3,90	2,88	4,07
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,26	4,11	4,25	4,11	4,14	4,12	4,12	4,23	4,15	2,93	4,08
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,75	0,77	0,76	0,69	-	0,59	0,63	0,74	0,76	0,84	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,71	0,75	0,71	0,58	-	0,66	0,63	0,70	0,72	0,85	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,67	0,70	0,67	0,50	-	0,64	0,60	0,66	0,68	0,76	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,56	0,70	0,57	0,57	-	0,42	0,48	0,57	0,61	0,61	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,56	0,70	0,57	0,57	-	0,42	0,48	0,57	0,61	0,61	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,62	0,62	0,62	0,55	-	0,51	0,51	0,61	0,64	0,51	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,51	0,59	0,51	0,46	-	0,35	0,43	0,50	0,54	0,32	0,52
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,37	0,41	0,37	0,38	-	0,07	0,26	0,33	0,40	0,16	0,28
Odstotek neuspešnih s PP	0,14	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	3,23	23,45	23,97
Odstotek neuspešnih brez PP	0,28	1,33	0,38	1,37	0,00	0,00	0,66	0,43	3,88	26,21	23,97

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

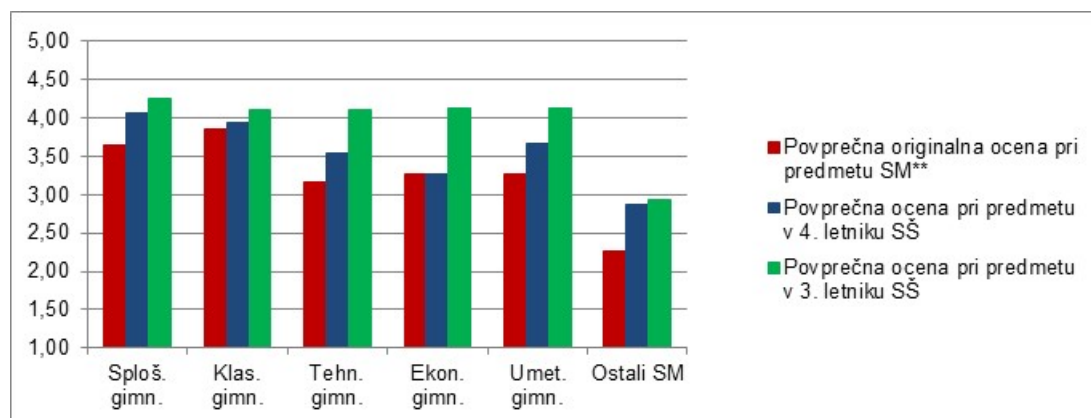
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz zgodovine in povprečnih ocen iz zgodovine v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

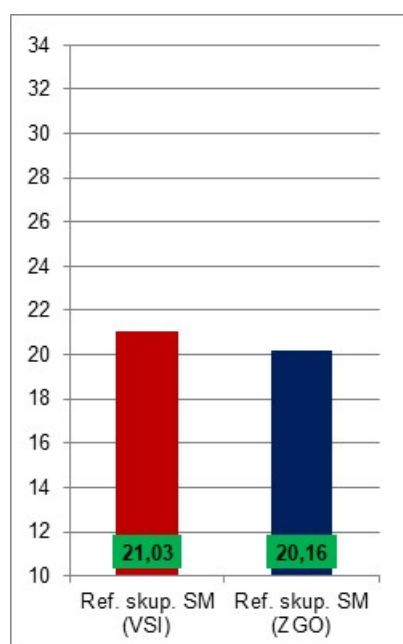
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center 2021

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2021 prvič v celoti opravljali splošno matura (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz zgodovine (ref. skup. SM – ZGO).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center 2021

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2021.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

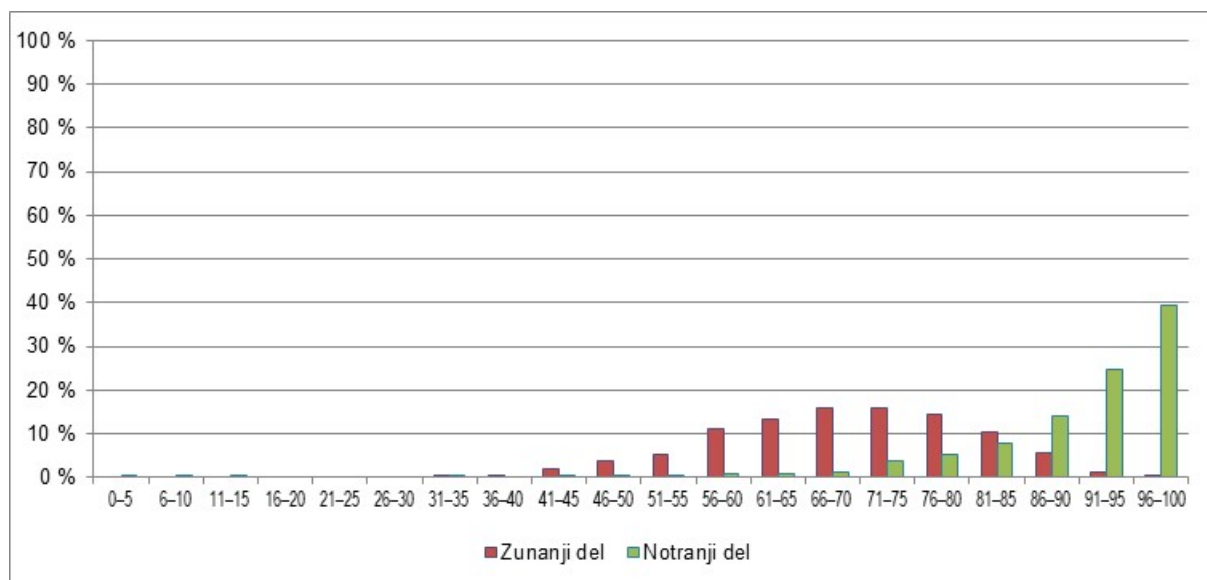
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	938	938
Povprečno število odstotnih točk	55,43	18,42
Standardni odklon odstotnih točk	9,20	2,21
Maksimalno število odstotnih točk	78,20	20,00
Povprečna težavnost	0,69	0,92

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2021.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	0 %	0 %
36–40	1 %	0 %
41–45	2 %	0 %
46–50	4 %	1 %
51–55	5 %	1 %
56–60	11 %	1 %
61–65	13 %	1 %
66–70	16 %	1 %
71–75	16 %	4 %
76–80	14 %	5 %
81–85	10 %	8 %
86–90	6 %	14 %
91–95	1 %	25 %
96–100	1 %	39 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center 2021

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2021.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Pisna naloga in strokovna ekskurzija
Število kandidatov	938	938	938
Povprečno število odstotnih točk	28,17	24,52	18,42
Standardni odklon odstotnih točk	5,42	5,52	2,21
Maksimalno število odstotnih točk	40,00	40,00	20,00
Povprečna težavnost	0,70	0,61	0,92

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Vsaka izpitna pola vsebuje 25 vprašanj. Zaradi precejšnjega obsega snovi so nalogam dodani viri, ki kandidatom pomagajo pri odgovorih. Kandidati so si pomagali z besedili, slikovnim gradivom in barvno prilogo, v kateri so večinoma zemljevidi. Poli sta bili sestavljeni uravnoteženo, vendar so kandidati pri izpitni poli 1 dosegli nekoliko večje število povprečnih absolutnih točk. Skupna povprečna ocena pri zgodovini za kandidate, ki so prvič opravljali splošno maturo iz zgodovine, je bila 3,68.

Izpitna pola 1

Vprašanja v tej izpitni poli so vezana na temo iz obče zgodovine. Z indeksom težavnosti (IT)¹ vprašanj izpitne pole poskušamo meriti, kako težka oziroma kako lahka so se zdela vprašanja kandidatom.

¹ IT neke naloge predstavlja povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi. IT je enak 1, če so vsi kandidati pravilno odgovorili na vprašanje, in 0, če ni nihče odgovoril pravilno.

Naloge so po IT razdeljene v pet skupin: ultratežke naloge imajo IT pod 0,15, težke imajo IT med 0,15 in 0,30, srednje težke naloge med 0,30 in 0,70, lahke naloge dosegajo IT med 0,70 in 0,85, ultralahke naloge imajo IT nad 0,85. Povprečni IT celotne izpitne pole 1 je bil 0,70. To pomeni, da je bila pola srednje težka. Kandidati so pri izpitni poli 1 dosegli v povprečju 42,26 točke. Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.2.

Preglednica 4.3.1: Uspeh pri izpitni poli 1

Štev. kandidatov	Povprečno štev. točk	Maksimalno doseženo štev. točk	Minimalno doseženo štev. točk	Korelacija z oceno v SŠ	IT testa
938	42.26	60	18	0,58	0,70

Preglednica 4.3.2: Indeksi težavnosti posameznih nalog pri izpitni poli 1

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge								
ultratežka	pod 0,15	0									
težka	od 0,15 do 0,30	1	10								
srednje težka	od 0,30 do 0,70	9	2	5	9	17	18	20	21	24	25
lahka	od 0,70 do 0,85	12	1	3	4	6	8	11	14	15	16
			19	22	23						
ultralahka	nad 0,85	3	7	12	13						

Med vsemi nalogami sta najbolj izstopali 7. in 10. naloga.

7. naloga (IT: 0,97; ID: 0,19)

Ob koncu 19. stoletja so si evropske države ustvarile velike imperije in v svoje kolonije spremenile še obsežna območja Afrike in Azije.

S pomočjo slike 8 v barvni prilogi povežite kolonialne sile in njihove največje kolonije tako, da na črto v levem stolpcu vpišete ustrezno črko iz desnega stolpca.

_____ Kongo	A Nemčija
_____ Kanada	B Italija
_____ Zahodna Afrika	C Nizozemska
_____ Indonezija	D Belgija
_____ Libija	E Francija
_____ Namibija	F Velika Britanija

(3 točke)

Naloga je po indeksu težavnosti spadala med lahke, kar kaže povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegali pri tej nalogi (2,90 točke), kot tudi indeks diskriminativnosti (0,19). Večina kandidatov je to nalogo reševala zelo dobro, saj je skoraj večina dosegla maksimalno število točk (3 točke). Kandidatom je bil v pomoč zemljevid v barvni prilogi, ki so ga pri reševanju zelo dobro uporabili.

10. naloga (IT: 0,26; ID: 0,48)

Rusija je zaradi avtorskih carjev med velesilami najbolj zaostajala pri modernizaciji države. To se je pokazalo v zunanje političnih neuspehih in izbruhu revolucije leta 1905.

10.1. Kateri zunanje politični dogodek je spodbudil izbruh revolucije?

10.2. Katere politične spremembe je doživela Rusija po revoluciji?

(2 točki)

Naloga je po indeksu težavnosti spadala med težke naloge. Povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi je bilo 0,51, indeks diskriminativnosti pa je imela naloga 0,46. Naloga ni imela nobenega dodatnega gradiva, ki bi kandidatom pomagalo pri odgovoru.

Izpitna pola 2

V izpitni poli 2 so kandidati reševali naloge iz narodne zgodovine. Povprečni IT celotne izpitne pole 2 je bil 0,61. To pomeni, da je bila pola v povprečju srednje težka. Kandidati so pri izpitni poli 2 dosegli v povprečju 36,80 točke. Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.4.

Preglednica 4.3.3 Uspeh pri izpitni poli 2

Štev. kandidatov	Povprečno štev. točk	Maksimalno doseženo štev. točk	Minimalno doseženo štev. točk	Korelacija z oceno v SŠ	IT testa
938	36,80	59	12	0,58	0,61

Preglednica 4.3.4 Indeksi težavnosti posameznih nalog pri izpitni poli 2

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge									
ultratežka	pod 0,15	0										
težka	od 0,15 do 0,30	0										
srednje težka	od 0,30 do 0,70	17	1	2	3	5	6	7	9	10	12	
			13	17	18	19	21	22	24	25		
Lahka	od 0,70 do 0,85	8	4	8	11	14	15	16	20	23		
ultralahka	nad 0,85	0										

Med vsemi nalogami so najbolj izstopali 5., 6. in 8. naloga.

5. naloga (IT: 0,57; ID: 0,56)

Državna organizacija se je od 15. stoletja modernizirala, kar pa ni zagotavljalo vsem stanovom enake zaščite življenja in premoženja. Pri reševanju si pomagajte z besedilom in sliko 8 v barvni prilogi.

Medtem ko je bila naklonjenost cesarja oziroma deželnega kneza do gradnje taborov celo obdobje praviloma pozitivna in so tabori kot utrjeni obrambni prostori tako predstavljali eno os stalnih sestavin v celotni obrambni organizaciji, pa je bila naklonjenost deželnega plemstva do obstoja in gradnje taborov različna. /.../ Po kmečkem uporuh leta 1515 so stanovi še isto leto večkrat predlagali cesarju, da določi posebno komisijo, ki naj obide tabore in da za obrambo nesposobne podretri, kmetje pa naj bi se umaknili ob turškem vpadu z žitom in imetjem v gradove in mesta.

(Vir: Simoniti, V., 1991: Vojaška organizacija na Slovenskem v 16. stoletju, str. 201. Slovenska matica. Ljubljana)

Obkrožite črko pred izbranim stanom.

A PLEMSTVO

B KMETJE

V obliki krajšega razmišljanja navedite, kako so pripadniki stanu izvedeli za bližajoči se prihod Turkov, kakšne so bile njihove obrambne naloge v času turških vpadov, v katerih objektih so pripadniki stanu iskali zaščito med turškimi vpadi, kakšen odnos so imeli pripadniki nasprotnega stanu do teh objektov in kakšne posledice je ta stan utrpel med turškimi vpadi.

Naloga po indeksu težavnosti spada med srednje težke, kar potrjuje tudi povprečno število točk pri nalogi (2,86 od 5 možnih točk), ter ID, ki je bil 0,56. Kljub temu da so imeli kandidati pri tej nalogi v pomoč zemljevid in besedilo, so nalogo reševali slabo, kar kaže tudi povprečno število točk. Pri tej nalogi kandidati niso znali izkoristiti pomoči, ki jim je bila dana.

6. naloga (IT: 0,36; ID: 0,36)

Naseljevanje uskokov je bila ena od demografskih sprememb, ki so jih povzročili turški vpadi. Pri reševanju si pomagajte s sliko 8 v barvni prilogi.

6.1. Navedite pet območij, na katera so naselili uskoke.

6.2. Zakaj so bili naseljeni prav na ta območja?

6.3. Opišite razliko med uskoki in domačim slovenskim prebivalstvom.

(3 točke)

Naloga je po indeksu težavnosti spadala med srednje težke, ID pa je bil 0,36. Tudi to nalogo so kandidati reševali slabše, kar potrjuje tudi povprečno število točk, ki je bilo 1,09 od 3 maksimalnih točk. Večina kandidatov je pravilno odgovorila le na prvo vprašanje, vendar so nekateri napačno pisali Žužemberk, čeprav so imeli na zemljevidu napisano Žumberak. Na ostali dve vprašanji pa so kandidati odgovarjali nepopolno ali napačno. Predvsem niso znali opisati razlike med uskoki in domačim slovenskim prebivalstvom.

8. naloga (IT: 0,86; ID: 0,26)

Kmečki uporniki so bili po porazu kaznovani z dodatnimi davki, mučenjem in javnimi usmrčitvami vodij. Zakaj se kmečki uporniki v boju niso mogli kosati z nasprotniki?

(1 točka)

Naloga je po indeksu težavnosti spadala med lahke, ID pa je bil 0,26. Povprečna ocena naloge kaže, da so kandidati na nalogo dobro odgovarjali, saj je povprečna ocena naloge 0,86 točke od 1 maksimalne točke. Večina kandidatov je odgovarjala pravilno, v smislu slabega poznavanja taktike vojskovanja in slabe oborožitve kmetov. Nepravilnih odgovorov ni bilo, nekateri so navedli samo en razlog, kar pa je bilo premalo za 1 točko.

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Največ nepravilnih odgovorov v izpitni poli 1 je bilo pri nalogah 9.1, 10, in 14. Pri nalogi 9.1 je večina kandidatov na vprašanje, katero težnjo britanske imperialne politike prikazuje slika, odgovorila kolonializem ali imperializem. Iz karikature niso prepoznali težnje Velike Britanije po njeni prevladi v Afriki. Pri 10. nalogi je večina kandidatov na obe vprašanji odgovarjala nepravilno ali sploh ni podala odgovora. Izkazalo se je, da to obdobje poznajo slabo, saj so le redki navedli vojno z Japonsko kot

zunanjepolitični dogodek, ki je vzpodbudil izbruh revolucije leta 1905. Prav tako so na vprašanje, katere politične spremembe je doživela Rusija po revoluciji, odgovarjali nepravilno, nekateri pa so rusko revolucijo iz leta 1905 zamenjevali z oktobrsko revolucijo. 14. naloga je bila izbirna, nanašala se je na prvo svetovno vojno, kandidati pa so se odločali med zavezništvom antantnih ali centralnih sil. V pomoč jim je bil zemljevid v barvni prilogi, iz katerega so lahko razbrali štiri evropske države, ki so bile članice zavezništva leta 1915. Tisti kandidati, ki so izbrali tabor centralni sil, so kot eno od štirih držav napačno navajali Italijo. Zunanji ocenjevalci so navedli, da so bile pri 18. nalogi zavajajoče in nejasne trditve, zato so kandidati obkroževali napačne odgovore, največkrat E in F.

Kot najtežja naloga je bila, po analizi zunanjih ocenjevalcev sodeč, naloga 3, ki je bila esejskega tipa. Kandidati so izbirali med Grki in Poljaki ter opisali njihov boj za neodvisnost v 19. stoletju.

Pri izpitni poli 2 se je največ napačnih odgovorov pojavljalo pri nalogah 4.2 in 21. Pri nalogi 4.2 so kandidati naštevali splošne ukrepe glede obrambe, niso pa navajali ukrepov, ki so jih sprejemali na zasedanjih deželnih stanov. Največ nepravilnih odgovorov je bilo pri 21. nalogi na vprašanji 21.2 in 21.3. Na vprašanje, kjer je bilo treba navesti novosti, ki so bile vpeljane v poljedelstvu, so kandidati naštevali novosti na splošno, ne samo v poljedelstvu. Kandidatom je pri tem bilo v pomoč še besedilo, ki ga niso dovolj natančno razumeli. Tudi pri navedbi dejavnosti, ki so kmečkemu prebivalstvu prinašale dodaten zaslužek, so kandidati navajali nepravilnosti, kot so fužinarstvo, papirnice, rudarstvo. Zunanji ocenjevalci so menili, da je bila naloga 9.2 za kandidate prezahtevna. Kandidati so morali odgovoriti, zakaj so bila zunaj območja današnje Slovenije danosti za delovanje humanističnih mislecev boljše.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Izpitne pole je ocenjevalo 44 zunanjih ocenjevalcev. Analiza je pokazala, da sta obe izpitni poli dobro ocenjeni: IP 1 s 4,2 točke od 5 možnih, IP 2 pa s 4,04 točke.

Statistični izračuni njihovih ocen so prikazani v preglednicah.

Preglednica 4.5.1: Ocena izbora slikovnega gradiva za barvno prilogo, izpitna pola 1

Ocena	Izpitna pola 1
Izbor slikovnega gradiva	4,47
Primernost zemljevidov	4,13
Primernost ostalega gradiva	4,52
Kandidati so slikovno gradivo ustrezno uporabili	3,82
Skupaj	4,23

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2021

Preglednica 4.5.2: Ocena zunanjih ocenjevalcev, izpitna pola 1

Ocena	Izpitna pola 1
Strokovnost in vsebinska ustreznost	4,04
Ustreznost izbora besedil	4,30
Primernost izbora slikovnega gradiva	4,43
Razumljivost Navodil za ocenjevanje	4,04
Skupaj	4,20

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2021

Preglednica 4.5.3: Ustreznost zgodovinskih virov, izpitna pola 1

Ali so bili zgodovinski viri pri kakšni nalogi neustrezni	Delež (%)
DA	26,09
NE	73,91

Preglednica 4.5.4: Katerim nalogam bi v bodoče dali prednost, izpitna pola 1

	Delež (%)
Nalogam zaprtega tipa	10,34
Nalogam polodprtega tipa s kratkimi nalogami	62,07
Nalogam polodprtega tipa, ki so sestavljene iz medsebojno odvisnih vprašanj (strukturiranim nalogam)	27,59

Preglednica 4.5.5: Ocena izbora slikovnega gradiva za barvno prilogo, izpitna pola 2

Ocena	Izpitna pola 2
Izbor slikovnega gradiva	4,23
Primernost zemljevidov	4,23
Primernost ostalega gradiva	4,28
Kandidati so slikovno gradivo ustrezno uporabili	3,42
Skupaj	4,04

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2021

Preglednica 4.5.6: Ocena zunanjih ocenjevalcev, izpitna pola 2

Ocena	Izpitna pola 2
Strokovnost in vsebinska ustreznost	4,14
Ustreznost izbora besedil	4,00
Primernost izbora slikovnega gradiva	4,33
Razumljivost Navodil za ocenjevanje	3,71
Skupaj	4,04

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2021

Preglednica 4.5.7: Ustreznost zgodovinskih virov, izpitna pola 2

Ali so bili zgodovinski viri pri kakšni nalogi neustrezni	Delež (%)
DA	9,52
NE	90,48

Preglednica 4.5.8: Katerim nalogam bi v bodoče dali prednost, izpitna pola 2

	Delež (%)
Nalogam zaprtega tipa	20,83
Nalogam polodprtega tipa s kratkimi nalogami	50,00
Nalogam polodprtega tipa, ki so sestavljene iz medsebojno odvisnih vprašanj (strukturiranim nalogam)	29,17

Večina zunanjih ocenjevalcev je izpitni poli ocenila kot primerni. Čeprav je bila želja zunanjih ocenjevalcev, da se moderacija izvede v živo, je tudi letošnje leto morala potekati na daljavo. Ponovno so izpostavili dejstvo, da se pri posameznih vprašanjih napiše, koliko elementov točno zahtevamo pri posameznem vprašanju za eno točko. Opozorili so tudi, da so letos kandidati slabše uporabljali zgodovinske vire in zemljevide. Na splošno pa so bili zunanji ocenjevalci zadovoljni z izborom virov (razen manjših izjem), zemljevidov in vprašanj pri obeh izpitnih polah in podobno si želijo tudi v prihodnje.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

Izpit iz zgodovine na splošni maturi v spomladanskem roku 2021 so kandidati pisali v sredo, 9. 6. 2021. Člani DPK SM smo skupaj s pomočniki glavne ocenjevalke v ponedeljek, 14. 6. 2021, izvedli moderacijo, na kateri smo izbrali pole za vajo, standardizacijo in kontrolne pole. Ta dan smo izvedli tudi moderacijo *Navodil za ocenjevanje*. Tudi letos se je e-ocenjevanje pokazalo kot zelo pozitivno, saj nam je olajšalo delo v drugačnih okoliščinah ocenjevanja, hkrati pa omogočilo hitro konzultacijo med ocenjevalci, pomočniki glavne ocenjevalke in glavne ocenjevalke. E-ocenjevanje omogoča glavni ocenjevalki in njenim pomočnikom ves čas pregled pravilnosti ocenjevanja ter sprotno reševanje težav pri ocenjevanju.

23. 6. 2021 smo člani DPK SM za zgodovino postavili meje med posameznimi ocenami ter opravili še kontrolno ocenjevanje izpitnih pol kandidatov, katerim je manjkal 1 ali 2 odstotka do pozitivne ocene.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

Ugovor na oceno je vložilo 26 kandidatov. Število točk se je spremenilo 17 kandidatom. Po rešenih ugovorih se je ocena spremenila šestim kandidatom. V primerjavi z lanskim letom se je letos število ugovorov zmanjšalo, kar je tudi posledica elektronskega ocenjevanja, ki omogoča preglednost pravilnosti ocenjevanja.

Preglednica 5.2.1 Ugovori kandidatov na oceno

Število vseh izpitov	Število ugovorov na oceno	Sprememba vsote točk	Sprememba ocene
938	26	11	6

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

Na splošni maturi 2021 je bil izpit iz zgodovine usklajen z veljavnim učnim načrtom in predmetnim izpitnim katalogom. Splošno maturo pri predmetu zgodovina je leta 2021 opravljalo 938 kandidatov (brez maturitetnega tečaja, 21-letnikov, odraslih in maturantov poklicne mature), kar je manj kot prejšnja leta. Razlogi za upad kandidatov na splošni maturi iz zgodovine so različni. Po mnenju DPK SM za zgodovino so posledica šolanja na daljavo. Povprečna ocena je na splošni maturi 2021 znašala 3,60 in je bila višja kot prejšnja leta (leta 2020 – 3,40; leta 2019 – 3,27). Pri postavljanju mej med ocenami je DPK SM za zgodovino v primerjavi z lanskim letom dvignila meje za ocene za eno točko mejo (49 za zadostno, 61 za dobro, 73 za prav dobo in 85 za odlično oceno). Ker je določitev mej med ocenami pri maturitetnem izpitu iz zgodovine v zadnjem desetletju skorajda standardna (sprememba med enim in drugim letom ni bila nikoli večja od ene točke), je tudi letošnja ocena kljub drugačni izvedbi šolskega leta povsem primerljiva z rezultati prejšnjih let.

Kot običajno so pri izpitni poli 1 (v kateri so naloge iz obče zgodovine) kandidati prejeli v povprečju večje število točk kot pri izpitni poli 2 (z nalogami iz narodne zgodovine). Poli sta bili sestavljeni uravnoteženo, vendar so kandidati pri izpitni poli 1 dosegli nekoliko večje število povprečnih absolutnih točk (IP 1: 42,26; IP 2: 36,80). Kandidati, tako kot vsako leto, bolje odgovarjajo na vprašanja iz obče zgodovine.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Izpitne pole, kakršne je DPK SM za zgodovino uveljavila v zadnjih letih, pri učiteljih in zunanjih ocenjevalcih večinoma naletijo na spodbudne ocene in so zelo dobro ocenjene. Naloge znotraj izpitnih pol sledijo shemi izpita in tipu nalog, opredeljenih v *Predmetnem izpitnem katalogu*, in ustrezajo izbranim ciljem in vsebini. Večinoma je s strani zunanjih ocenjevalcev bolje ocenjena tista izpitna pola, kjer kandidati dosegajo boljše povprečno število točk. Visokih ocen so deležni izbori dodatnega gradiva (tako slikovnega kot pisnega), ki je kandidatom v pomoč pri reševanju (zlasti v barvni prilogi). Pri nekaterih nalogah, ki jih je pravilno rešil le majhen del kandidatov, se je vnovič zastavilo vprašanje, ali se kandidati preveč zanašajo na delo z zgodovinskimi viri (dodatno gradivo) in manj na razumevanje zgodovinskih dogodkov, pojavov in procesov. DPK SM za zgodovino meni, da mora biti v izpitni poli tudi nekaj zahtevnih vprašanj, pri katerih lahko najboljši kandidati pokažejo svoje odlično znanje. Pri teh vprašanjih se izkaže tudi zmožnost povezovanja z znanji, pridobljenimi pri drugih šolskih predmetih, in splošna izobrazba kandidata.

Naloge in vprašanja v izpitni poli 1 so na lestvici ocen od 1–5 zunanji ocenjevalci ocenili z oceno 4,2 (lani 3,98) in naloge v izpitni poli 2 z oceno 4,04 (lani 4,42).

Primerljivost povprečnih ocen kandidatov v zadnjih letih (ob zgolj malenkostnem poseganju v določanje mej med točkami) in ne prevelika razlika povprečnega števila točk, ki so ga kandidati dobili pri obeh izpitnih polah, nakazuje na enakomerno zahtevnost izpitnih pol. Kandidat vse bolj izkorišča pomoč, ponujeno v dodatnem gradivu, kar nakazuje, da je v ospredju kritično razmišljanje in večšina dela z različnimi zgodovinskimi viri, ki kandidatom omogočajo, da spoznanja povezujejo v nove ugotovitve in jih med seboj tudi primerjajo.

6.3 Druge ugotovitve

Zunanji izvajalci so zadovoljni s pripravo izpitnih pol DPK SM za zgodovino. Elektronsko ocenjevanje je utečeno. Pripombe, ki so podane na *Navodila na ocenjevanje*, se odpravljajo sproti že v fazi e-ocenjevanja. Letos je tudi prvič potekalo reševanje ugovorov v elektronski obliki. V spomladanskem izpitnem roku 2021 je bilo, kljub temu da so lahko kandidati opravljali vpogled na daljavo in oddajali e-ugovore, samo šest sprememb ocene, kar je najmanj doslej pri maturitetnem izpitu iz zgodovine. DPK SM za zgodovino pripisuje manjše število ugovorov tudi na račun e-ocenjevanja in sprotnega pregleda ocenjevanja zunanjih ocenjevalcev s strani glavnega ocenjevalca in pomočnikov glavnega ocenjevalca.